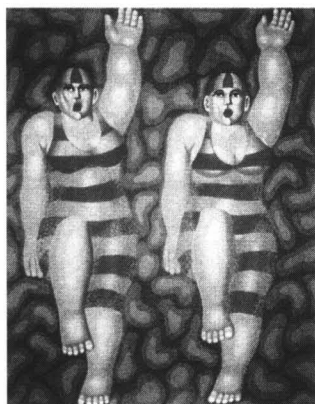

Les nadadores (Ernani Pavanelli).

L'esport a la biblioteca

L'esport també pot inspirar poesia

R. Badius i Juli

CURSET DE NATACIÓ

L'escriptor Antoni Puigverd (Bisbal d'Empordà, 1954) va guanyar el Premi Carles Riba de poesia de l'any 1991, amb un recull de poemes anomenat *Curset de Natació*. L'esmentat títol va cridar la meua atenció i alhora va intrigar-me el seu contingut. Ben aviat en el pròleg, Albert Rossich ens informa que "el mateix Puigverd ha explicat més d'una vegada que amb aquest títol vol suggerir que hem d'aprendre a sobreviure en un mar sense costes. Des d'aquest punt de vista, el títol constitueix una ironia colossal: davant l'amenaça d'una mort segura, se'ns ofereix la solució d'un curset per fer més llarga l'agonia (...). En realitat, sota el títol tan esportiu de *Curset de Natació* s'amaga una visió més dolorosa de l'existència".

Malgrat aquest preàmbul esportivament poc engrescador, vaig resseguir els més de trenta títols de l'índex, entre els quals dos es presenten sota denominacions esportives: *Footing* i *Blau de piscina*. Encara que tots els poemes reflecteixen el desencís del poeta enfront d'un món malalt, subjectivament vull creure que tant *Footing*, on l'autor ens explica les seves vivències de corredor, com *Blau de piscina*, on es trasllueix el caràcter relaxant del color blau llampant de l'aigua, són els menys depressius del conjunt poètic. Penso que aquesta impressió, és especialment evident si es llegeixen fora del context global, que és com els transcribim tot seguit.

Antoni Puigverd
CURSET DE NATACIÓ

PRÒLEG D'ALBERT ROSSICH

PREMI CARLES RIBA 1991

Edicions Proa
BARCELONA

*Banyistes a la piscina. Aiguafort
(Pablo Picasso, 1932).*

Footing

Ara corro, sabeu? Travesso camps, i oloro, mentre em canso, blats calents i aquelles herbes de qui ja ningú no sap el nom. Ben aviat excreto, com els cavalls, escumes i mantegues; em pesen els turmells i les juntures però m'agrada sentir que domino els cruiximents del cos i el cansament. Fora ciutat, el paisatge és humil; també és amable: hi a pins i oliveres, terres polsoses, vinyes, magraners, rieres seques que arriben dels boscos negres, d'alzina i matoll, on s'amaguen els humus i les pedres dels antics. A tot arreu trobo flaires anònimes que em retornen als mòrbids territoris infantils; ja fa massa de tot, tant que les preguntes —òbvies, inútils— gasten més energia que l'esforç de córrer. I més val deixar-se anar, que el cos suat trituri els pensaments, que la mecànica de moure cames s'imposi com un absolut. Que el cel i el sol contemplin la mudança: sóc només un cos que es gasta. N'hi ha prou.

Blau de piscina

Hi ha un home a l'aigua; neda i, quan es cansa, s'atura en un extrem de la piscina i observa relaxadament l'entorn. L'aire és un vidre transparent d'octubre, la llum arrenca de la gespa un verd més fosc que l'aigua clorada on es banya. El blau benigne, el verd silenciós, la claretat de l'aire, el benestar dels músculs i les cames enllustrades de le noies que deuen escurar els últims banys de sol: tot això ajuda a reforçar-li l'ànim; i renova impetuosament el crol. Avança més de cent metres a bon ritme, eufòric, però s'enfonsa de cop i retorna fent braça, lentament. Torna a mirar l'entorn: Què esperen, pensa, aquestes dones esteses sota el sol i amb indolència de vegetals? Un gram més de fulgor en la mirada d'un home? O potser aprenen a deixar-se anar com d'altres beuen o ploren? O és que ja han entès l'enigma de cansar-se i descansar i s'aferren al somni de la gespa indiferents al desfici de l'aigua? El blau llampant de la piscina explica, com tots els malestars, la vida immòbil.

Footing

Ahora corro, ¿sabéis? Atravieso campos, y huelo, mientras me canso, trigos calientes y aquellas hierbas de las que ya nadie conoce el nombre. Bien pronto excreto, como los caballos, espumas y grasas; me pesan los tobillos y las articulaciones pero me gusta sentir que domino los sufrimientos del cuerpo y el cansancio. Fuera ciudad, el paisaje es humilde; también es amable: hay pinos y olivos, tierras polvorientas, viñas, granados, arroyos secos que llegan de los bosques negros, de encina y matorral, donde se esconden los humus y las piedras antiguas. En todas partes encuentro perfumes anónimos que me devuelven a los mórbidos territorios infantiles; ya hace demasiado tiempo, tanto que las preguntas —obvias, inútiles— gastan más energía que el esfuerzo de correr. I es mejor dejarse ir, que el cuerpo triture los pensamientos, que la mecánica de mover las piernas se imponga como un absoluto. Que el cielo y el sol contemplen el cambio: soy únicamente un cuerpo que se gasta. Es suficiente.

Azul de piscina

Hay un hombre en el agua; nada y, cuando se cansa se detiene en un extremo de la piscina y observa relajadamente el entorno. El aire es un vidrio transparente de Octubre, la luz arranca de la hierba un verde más oscuro que el agua clorada donde se baña. El azul benigno, el verde silencioso, la claridad del aire, el bienestar de los músculos y las piernas brillantes de las chicas que deben agotar los últimos baños de sol: todo esto ayuda a reforzar el ánimo; y reanuda impetuosamente el crol. Avanza más de cien metros a buen ritmo, eufórico, pero se hunde bruscamente y regresa haciendo braza, lentamente. Vuelve a mirar el entorno: ¿Que esperan, piensa, estas mujeres tendidas bajo el sol y con indolencia de vegetales? ¿Un gramo más de fulgor en la mirada del hombre? ¿O quizá aprenden a relajarse como otros beben o lloran? ¿O es que ya han entendido el enigma de cansarse y descansar y se aferran al sueño de la hierba indiferentes al desasosiego del agua? El azul brillante de la piscina explica, como todos los malestares, la vida inmóvil.

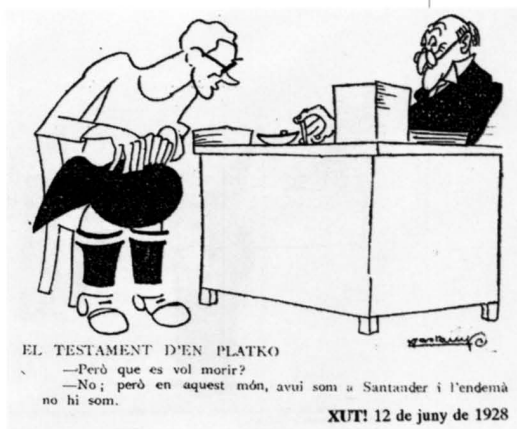
L'esport a la biblioteca

Fins i tot el futbol pot inspirar poesia

La final del Campionat d'Espanya de Futbol de l'any 1928, disputada entre el *Futbol Club Barcelona* i la *Real Sociedad* a Santander, va necessitar tres partits per resoldre's a favor dels barcelonins. En el primer dels encontres els equips empataren a un gol, després d'una pròrroga. Fou un *match* duríssim i violent. El porter blaugrana *Platko*, resultà escalabrat per la tremenda puntada d'un jugador basc i va haver de retirar-se. Tornà al camp després de ser atès, amb un aparatós i ensagnat embenat. Aquest gest de bravor impressionà al jove poeta andalús *Rafael Alberti*, present al partit, el qual li va dedicar una *Oda* de caràcter heroic, que després reproduiré.

Franz Platko, d'origen hongarès, porter del Magyar Torna Klub "el famós MTK de Budapest" va jugar amb el seu equip uns partits amistosos a Barcelona durant les festes nadalenques de 1922, aconseguint mantenir la seva porteria a zero. Aquesta actuació causà tan gran sensació entre els barcelonistes, que va obligar a fixar-lo immediatament, per cobrir el lloc que aleshores havia deixat vacant el gran *Zamora*. *Platko* va sojornar al Barça fins l'any 1932, després de defensar-lo en 189 partits.

Rafael Alberti (Puerto de Santa María, 1902-1999), membre de la generació del 27, estava vinculat a la Residència d'Estudiants de Madrid on va intimar amb *García Lorca*, *Dalí*, *Buñuel*, *Bello*, etc. Premi nacional espanyol de literatura 1925, amb el seu recull poètic *Marinero en tierra*, va publicar l'any 1928, el de la final esmentada, *Sobre los ángeles*, el més conegut dels seus llibres, amb clares influències surrealistes. A partir del 1929 la seva poesia es va fer més compromesa. Milità en el Partit Comunista, i es va exiliar l'any 1939 després de la Guerra Civil espanyola, obtenint el premi Lenin el 1966 i el premi Cervantes el 1983. L'obra poètica i dramàtica realitzada durant la seva llarga vida és extensíssima, estant considerat el poeta en llengua espanyola del nostre temps en qui es conjuminen, de forma més atraient, la força i la gràcia.

ODA A PLATKO

Ni el mar,
que frente a ti saltaba sin poder defenderte.
Ni la lluvia. Ni el viento, que era el que más rugía.
Ni el mar, ni el viento, Platko,
rubio Platko de sangre,
guardameta en el polvo,
pararrayos.
No, nadie, nadie, nadie.

Camisetas azules y blancas, sobre el aire.
camisetas reales,
contrarias, contra ti, volando y arrastrándote.

Platko, Platko lejano,
rubio Platko tronchado,
tigre ardiente en la yerba de otro país.
¡Tú, llave, Platko, tú llave rota,
llave áurea caída ante el pórtico áureo!
No, nadie, nadie, nadie,
nadie se olvida, Platko.
Volvió su espalda el cielo.
Camisetas azules y granas flamearon,
apagadas, sin viento.

El mar, vueltos los ojos,
se tumbó y nada dijo.
Sangrando en los ojales,
sangrando por ti, Platko,
por tu sangre de Hungría,
sin tu sangre, tu impulso, tu parada, tu salto
temieron las insignias.
No, nadie, Platko, nadie,
nadie se olvida.
Fué la vuelta del mar.
Fueron diez rápidas banderas
incendiadas sin freno.
Fué la vuelta del viento.
La vuelta al corazón de la esperanza.
Fué tu vuelta.
Azul heroico y grana,
mandó el aire en las venas.
Alas, alas celestes y blancas,
rotas alas, combatidas, sin
plumas, encalaron la yerba.
Y el aire tuvo piernas,
tronco, brazos, cabeza.

¡Y todo por ti, Platko,
rubio Platko de Hungría!

Y en tu honor, por tu vuelta,
porque volviste el pulso perdido a la pelea,
en el arco contrario al viento abrió una brecha.
Nadie, nadie se olvida.
El cielo, el mar, la lluvia lo recuerdan.
Las insignias.
Las doradas insignias, flores de los ojales,
cerradas, por ti abiertas.

No, nadie, nadie, nadie,
nadie se olvida, Platko.
Ni el final: tu salida,
oso rubio de sangre,
desmayada bandera en hombros por el campo.
¡Oh, Platko, Platko, Platko
tú, tan lejos de Hungría!
¿Que mar hubiera sido capaz de no llorarte?
Nadie, nadie se olvida,
no, nadie, nadie, nadie.

Ni el mar, que enfront teu saltava sense poder defensar-te. Ni la pluja. Ni el vent, que era el que més bramulava. Ni el mar ni el vent, Platko, ros Platko de sang, porter en la pols, parallamps. No, ningú, ningú, ningú.

Samarretes blaves i blanques, sobre l'aire. Samarretes reials, contràries, contra tu, volant i arrossegan-te.

Platko, Platko llunyà, ros Platko troncat, tigre ardent en la gespa d'altre país. Tu, clau, Platko, tu clau trencada, clau àuria caiguda davant el pòrtic auri! No, ningú, ningú, ningú, ningú s'oblida Platko. Girà la seva esquena al cel. Samarretes blaves i granes flamejaren, apagades, sense vent.

El mar, girats els ulls, va tombar-se i no va dir res. Sagnant en els traus, sagnant per tu Platko, per la teva sang d'Hungria, sense la teva sang, el teu impuls, la teva parada, el teu salt temeren les insignies. No, ningú, Platko, nin-

gú, ningú, s'oblida. Fou la tornada del mar. Foren deu ràpides banderes incendiades sense fre. Fou la tornada del vent. La tornada al cor de l'esperança. Fou la teva tornada. Blau heroic i grana, envià l'aire dins les venes. Ales, ales celestials, combatudes, sense plomes, encalinen la gespa. I l'aire tingué cames, tronc, braços i cap. I tot per tu, Platko, ros Platko d'Hungria!

I en el teu honor, per la teva tornada, perquè vas tornar el pols perdut a la lluita, en l'arc contrari al vent va obrir una bretxa. Ningú, ningú s'oblida. El cel, el mar, la pluja ho recorden. Les insignies. Les daurades insignies, flors d'els traus, tancades, per tu obertes.

No, ningú, ningú, ningú, ningú s'oblida, Platko. Ni el final: la teva sortida, os ros de sang, desmaiada bandera portada a espatlles pel camp. Oh Platko, Platko, Platko tu, tan lluny d'Hungria! Quin mar hagués estat capaç de no plorar-te? Ningú, ningú s'oblida, no, ningú, ningú, ningú.

